

Kasuistik

Ugeskr Læger 2020;182:V09200654

Funktionelle symptomer hos tidligere raske børn under COVID-19-pandemien

Mathias Bækgaard Hjortebjerg & Thomas Balslev

Børn og Unge, Regionshospitalet Viborg

Ugeskr Læger 2020;182:V09200654

I starten af 2020 spredte sygdommen coronavirus disease 2019 (COVID-19) sig hurtigt verden over, heriblandt til Danmark. Dette førte til vidtstrakte restriktioner af befolkningens dagligdag for at mindske spredningen af virus gennem samfundet. Folkeskolen ændrede al undervisning til fjern- og hjemmeundervisning. Efter ca. fire ugers nedlukning åbnede folkeskolerne trinvist for fremmødeundervisningen igen.

Funktionelle symptomer er en heterogen gruppe af symptomer med smerter, sensoriske og motoriske forstyrrelse eller synsaffektion. Kendetegnende for funktionelle lidelser er, at patienterne oplever fysiske symptomer, der forårsager udtalt bekymring og ubehag, og som lægerne ved grundig udredning ikke kan finde en tilfredsstillende fysisk forklaring på [1]. Resultaterne af et dansk studie tyder på, at 1-2% af den voksne befolkning oplever funktionelle symptomer i invaliderende grad, mens ca. 17% oplever mildere symptomer [2]. Prævalensen er dårligt belyst blandt børn, dog finder man i et dansk studie, at 23,2% af de 5-7-årige oplever funktionelle symptomer, og 56% af disse varer i mere end seks måneder [3]. Størstedelen af patienterne behandles i almen praksis og en mindre del i sygehusregi, hvor behandlingen ofte er langvarig og multidisciplinær.

Inden for få uger omkring skolernes genoptagelse af tilstedeværelsesundervisning blev der indlagt tre patienter med alarmerende, funktionelle symptomer. To af sygehistorierne præsenteres her.

SYGEHISTORIER

I. En 14-årig ellers rask dreng blev indlagt med to uger varende tiltagende smerter i mave, ben og nakke. Der var markant øget træthæd. Gangen var ganske speciel med vægt på forfoden, løft af hælene, fleksion af knæene og slæbende skridt. Armene hang ned langs siden, og der var sparsomme medbevægelser. Patienten kunne kortvarigt motiveres til hurtigere og mere oprejst gang. Der var let usikkerhed ved linegang, tågang, hælengang og gang på den laterale fodrand. Der var ikke tegn på ataksi, spasticitet eller dystoni. Patienten havde normal muskelkraft, tonus og dybe senereflekser. De parakliniske undersøgelser inkl. væsketal, hæmatologiske værdier, infektionsparametre og D-vitaminstatus viste normale forhold. Patienten var COVID-19-antigennegativ.

Symptomerne startede to dage inden skolestart og forårsagede 13 dages sygemelding fra skole.

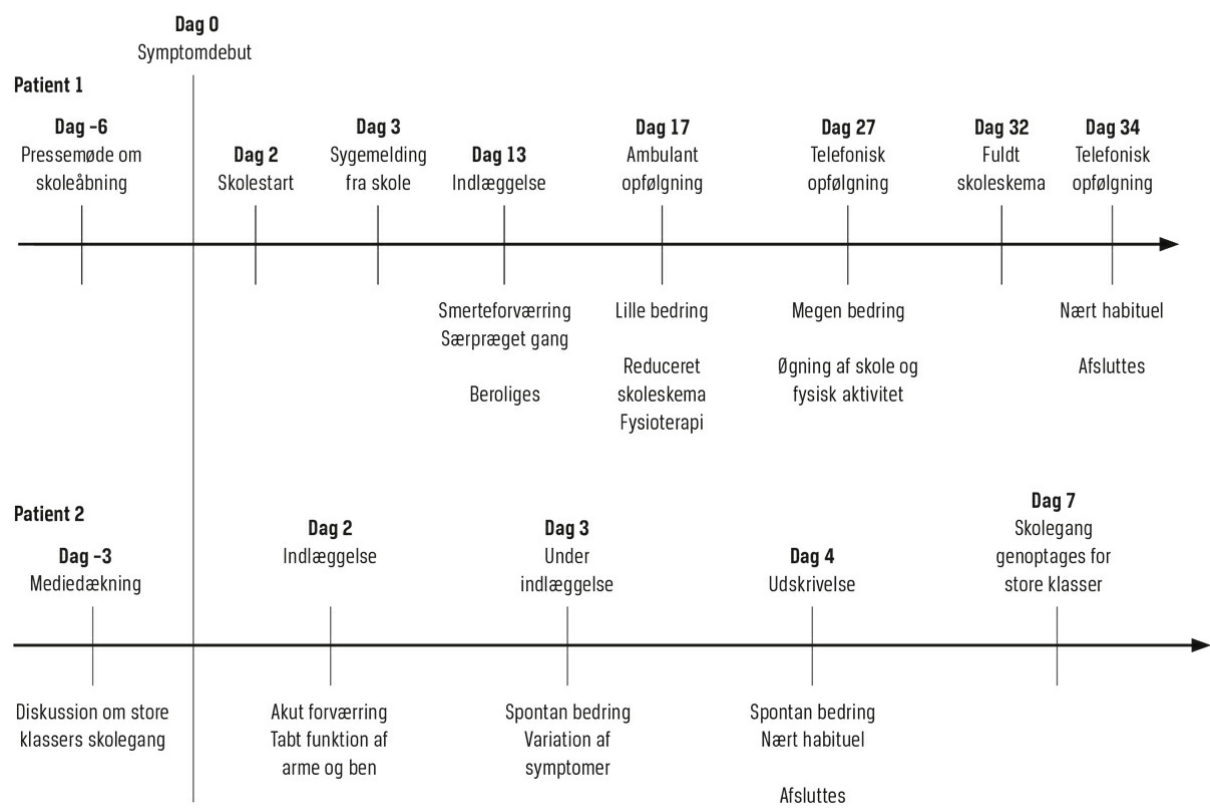
II. En 15-årig ellers rask pige fik pludseligt indsættende hjertebanken, åndenød samt tab af kraft i arme og ben og blev indlagt akut. Ved ankomsten kunne hun hverken bevæge arme eller ben. Der var normal sensibilitet og reflekser i over- og underekstremiteterne. Patienten kunne kun vippe ganske lidt med tæer og fingre. Allerede efter 12 timers indlæggelse indtraf der en spontan bedring, hvor hun nu kunne bevæge armene, dog med nedsat kraft, og hun kunne gå med støtte til/fra toilettet.

De parakliniske undersøgelser inkl. hæmatologiske værdier, væsketal, infektionsmarkører, syre-base-status, stofskiftetal og ekg var normale. Patienten var COVID-19-antigennegativ.

Symptomerne opstod få dage efter intens diskussion i medierne om genåbning af undervisning for hendes klassetrin. Få dage efter udskrivelsen kunne hun genoptage undervisningen og havde et habituel funktionsniveau.

Begge patienter var indlagt i få dage og oplevede hurtig bedring ved kombineret fysioterapeutisk og kognitiv behandling ved afdelingens læger, fysioterapeut, sygeplejersker og pædagog. De blev udskrevet i klar bedring, og ved opfølgning havde de opnået deres habituelle funktionsniveau (Figur 1).

FIGUR 1 / Tidslinje over de to patienters sygdomsforløb.

DISKUSSION

Disse ellers raske børn udviklede funktionsnedsættende symptomer over få dage. Debuttidspunkterne var tidsmæssigt sammenfaldende med starten af skolegang på egen skole efter en længere COVID-19-nedlukning.

De objektive og parakliniske undersøgelser viste ingen somatisk forklaring på symptomerne.

Det er velkendt, at funktionelle symptomer hos børn kan udløses eller forværres i perioder med stress og usikkerhed [2]. Disse sygehistorier viser, hvordan bekymring eller frygt for smitte med COVID-19 kan være en stor belastning for unge mennesker.

Der er ifølge vor viden kun rapporteret om få tilfælde af psykisk syge eller raske personer, som udvikler voldsomme reaktioner på frygten for COVID-19 [4].

Funktionelle symptomer i barndommen er associeret til øget incidens af funktionelle lidelser og sygdomsangst

som voksen [3]. Tidlig erkendelse og opmærksomhed på disse symptomer hos børn og unge er derfor vigtig, så disse tilstande senere i livet hurtigt kan diagnosticeres og behandles korrekt.

Det er vigtigt at være opmærksom på den påvirkning, som COVID-19-pandemien kan have haft eller kan få på børn og unges mentale velbefindende og psykiske helbred, selv om de ikke selv har haft COVID-19.

KORRESPONDANCE: *Mathias Bækgaard Hjortebjerg*. E-mail: mathhj@rm.dk

ANTAGET: 28. oktober 2020

PUBLICERET PÅ UGESKRIFTET.DK: 7. december 2020

INTERESSEKONFLIKTER: ingen. Forfatterens ICMJE-formularer er tilgængelige sammen med artiklen på Ugeskriftet.dk

LITTERATUR: Findes i artiklen publiceret på Ugeskriftet.dk

SUMMARY

Functional disorders in previously healthy children during the COVID-19 pandemic

Mathias Bækgaard Hjortebjerg & Thomas Balslev

Ugeskr Læger 2020;182:V09200654

Functional disorders may involve neurological symptoms, which are triggered by stressful situations. This case report describes two otherwise healthy children with sudden onset of functional symptoms in the days preceding the reopening of their schools after a suspension due to the COVID-19 pandemic outbreak. Little treatment was necessary, and both patients made fast recoveries. We correlate these symptoms with the stress associated with the COVID-19 pandemic and the suspension of normal education.

LITTERATUR

1. Petersen MW, Schröder A, Jørgensen T et al. Prevalence of functional somatic syndromes and bodily distress syndrome in the Danish population: The DanFunD Study. *Scand J Public Health* 2019 (online 14. aug).
2. Bedard-Thomas KK, Bujoreanu S, Choi CH, Ibeziako PI. Perception and impact of life events in medically hospitalized patients with somatic symptom and related disorders. *Hosp Pediatr* 2018;8:699-705.
3. Rask CU. Functional somatic symptoms in 5-7-year-old children. *Dan Med J* 2012;59(11):B4537.
4. Colizzi M, Bortoletto R, Silvestri M et al. Medically unexplained symptoms in the times of COVID-19 pandemic: a case-report. *Brain Behav Immun Health* 2020 (online 19. apr).